

ПРЕДГОВОР

На територията на България съжителстват различни етноси и религии. Тяхната историческа динамика и днешни проекции, натрупаният опит в общуването и неговите проблеми, взаимните влияния подхранват вече над десетилетие неотслабващ интерес и размисъл. Кой са другите и какво носят като култура, как мислят себе си, но също и нас? Как и доколко съхраняват тяхното „свое“? Кой са следите, които оставят у нас, но и следите, които оставяме у тях? Как виждаме другостта и какви са нейните послания към „нашето“? Кога и защо другият става чужд, какво означава това и как чертаем неговата чуждост?

Такива и още други въпроси — добре познати, но и постоянно актуални — залегнаха в програмата на екип от специалисти, научни сътрудници от Института за фолклор към Българската академия на науките. Резултатите от това проучване, проведено от 1994 до 1998 г., са включени в сборника, който предлагаме на изкушената от подобна проблематика аудитория.

Целта на екипа беше да обхване различни етнически и религиозни общности, съзнавайки напълно, че не може да изчерпи нито тяхното многообразие, нито формите и проявите на културното им присъствие. В сборника са представени следните общности: *арменци, армъни* (това е названието на „цинцари“, „куцовласи“, понякога и „каракачани“), *българи мюсюлмани, власи, гагаузи, евреи, немци, словаци, турци, цигани (роми)*. Сериозна изследователска перспектива задават и мигриращите към родината българи, които търсят нови възможности и шансове в нея.

Работата на отделните сътрудници се ситуира най-вече в два основни проблемни кръга. Първият от тях е свързан с изучаването на отделни етнически и религиозни общности. В науката те са били обект на различни по своята продължителност, обхват и продуктивност изследователски традиции. Стремехът на екипа беше, от една страна, да разшири границите на полето от изучавани общности. От друга страна, да задълбочи знанията за тях, като се насочи към неизследвани страни от културата им. Част от публикуваните в настоящия сборник студии застъпват един по-широк поглед към съответните общности. Разглеждат се някои от механизмите на техния интегритет, идентификационните и адаптивните стратегии в чуждоетническата среда, средствата и начините на общностното конструиране и самовъзприемане. Друга част са ориентирани към по-конкретни изследователски обекти от сферите на религиозните